

Contes sobre la vellesa sense filtres

KEITH BROFSKY / GETTY

M. ÀNGELS CABRÉ

Ara quedaré molt malament: confesso que no havia llegit res d'Antònia Carré-Pons quan va caure a les meves mans *Com s'esbrava la mala llet*. Soc una fan incondicional dels contes (de Txékhov a Carver, de Mansfield a Munro), de manera que m'hi vaig posar. Hi van ajudar dos noms que vaig llegir a la contraportada: Monzó i Pàmies. Tant de bo s'assemblin als millors contes d'aquest parell, vaig pensar, perquè llegint-los he gaudit molt. Tot i que hi havia més possibilitats que Maria Bohigas, la valenta editora de Club Editor, busqués, citant-los, no arruïnar-se, cosa per cert ben lícita.

Publicar una autora que mai abans havia tocat el gènere del conte, tot i haver-ne practicat molts altres, és arriscat. I trobo que, per ser neòfita, la terrassenca Antònia Carré-Pons mereix nota. Li han sortit

vuit contes entre els quals n'hi ha alguns de molt reeixits, com *El cotxe nou* o *Una muntanya d'impedits*, tot i que he rigut molt amb aquest divertiment breu que és *Quan s'acaba el dinar*, on tot un seguit de jubilats demanen el preceptiu cafè. Pel que fa a escollir el tema de la vellesa, més risc no se m'acut: que els contes d'aquest llibre parlin de decrepitud i de pèrdua de facultats gaire engrescador no és que soni, la veritat.

Llegint-los m'han vingut al cap alguns exemples de contes sobre gent gran, com alguns de monzonians inclosos a *Mil cretins*. I ara que Montserrat Roig s'ha tornat a posar de moda –lloat sigui el bon gust!– vull recordar aquí el primer conte del que va ser el seu darrer llibre de relats publicat, *El cant de la joventut*. El conte en qüestió respon al mateix títol i hi trobem una dona en un llit d'hospital: "Va aixecar una mà i la mantingué alçada davant el raig de sol que entrava per la finestra. Era una mà transparent, amb els ossos

sortits, i tot de riuets blavosos, inflats, solcats per clapes terroses. En acabat, la va moure just davant de la paret. La mà ja no era transparent. «Quan som vells –va pensar– sembla com si els ossos tinguessin vida. El meu esquelet mira de travessar la pell. La dermis, encara que fluixa, evita que sigui el que soc: un esperpent».

Un món que canvia

Si hi arribem, tots tindrem algun dia les mans gairebé transparents. Encara que no és en la percepció que els grans tenen de si mateixos on incideix Carré-Pons. Ella investiga en la percepció que els grans tenen del que hi ha al seu voltant, del que hi ha més enllà d'ells mateixos. D'alguna manera és com si ens digués que no són ells els que canvien –i allà on llegien Alice Munro la senilitat els fa llegir contes infantils–, sinó que el que canvia és el món o, més ben dit, la distància que els separa del món. Li diu un pare a un fill: "Quina realitat? ¿La teva o la meva? Quin mal hi ha que surti de casa i em distregui? Què vols que faci, si no? ¿Que m'estigui a casa, assegut en aquesta butaca, mentre m'espero que la mort se m'endugui?"

COM S'ESBRAVA LA MALA LLET
ANTÒNIA CARRÉ-PONS
CLUB EDITOR
132 PÀG. / 14,50 €

En aquest llibre hi ha cites de Herta Müller, John Fante i Virginia Woolf. I hi ha una voluntat clara de mostrar la soledat en l'ancianitat: hi ha jubilats que volen arambar-se a les dones als balls dels casals, i que troben amb qui riure plegats i fins i tot fer sexe, i d'altres que han decidit proposar-li a una companya que visqui amb ells: "La cacatua nova no viu gaire lluny de casa. He pensat que li preguntaré si vol venir a dormir amb mi. Només per parlar i per no sentir-nos sols a la nit". També hi ha nets que es posen tristos quan visiten l'avi, i secretàries de direcció a punt de jubilar-se i embellidors de cadàvers. En resum, hi ha una mirada sense el filtre dels prejudicis i els llocs comuns pensada per conciliar els que no són vells amb els que sí que ho són. I ja els dic que la comparació amb Pàmies i Monzó no és gratuïta. ♦♦

L'ESCUMA DE LES LLETRES

Pujadó i la Cançó

Miquel Pujadó (Madrid, 1959) està celebrant els 35 anys de la publicació del seu primer disc. Des de llavors n'ha publicat 11 més amb temes propis, tres més amb adaptacions de Brassens i tres més amb musicació de poetes. Pujadó, home polifacètic, cantautor, especialista en Brassens, pedagog, escriptor, cronista del món musical català des de les pàgines de *Serra d'Or*, sempre ha defensat (des de molt abans del Nobel a Dylan) el fet literari que significa la cançó d'autor. Pel que fa a la relació poesia-cançó, els defensors de la música de qualitat (que pot ser més comercial o menys) sempre han cregut que escriure cançons és una activitat musical, però també literària, en un pla paral·lel a la poesia. I que autors com Brassens, Ferré, Cohen, Béart o Dylan tenen tant nivell o més que molts poetes en sentit estricto. El mateix Miquel Pujadó ens diu que encara avui no s'entén "que la cançó és un gènere independent (híbrid, però independent) amb les seves pròpies lleis". El cantautor defensa: "Una gran música amb una gran lletra no necessàriament és una gran cançó. La cançó és el resultat de la combinació subtil de tres elements (text, música i interpretació) i no pot ser valorada des d'un punt de vista exclusivament musical o literari..."

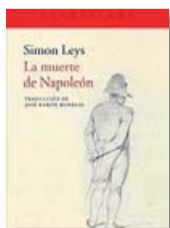
Volem cançons d'ara

A aquests tres elements hi afegirem la intenció i l'efecte. És precisament per això, per l'efecte, que el fenomen extraordinari de la Nova Cançó va ser reduït a no res durant molts anys per l'administració catalana en mans de Convergència i Unió, que hi veia focus de crítica indesitjada i, sobretot, un record permanent de qui havia estat de ple en la lluita antifranquista i de qui no. Per al món de la música, les coses han canviat radicalment, però igual que en el món literari, hi ha coses que no canvien. Per exemple, el foment de determinades modes i la reducció simplista, que fa que es destaquin només determinats grups o cantants (cosa que no vol pas dir que no tinguin qualitat). Felicitem, doncs, Miquel Pujadó pels seus 35 anys creant i donant la cara, cantant i defensant el significat especial de la Cançó. Ho celebra amb un doble CD (*Trenta-cinc anys*) de recull de les seves cançons. Tal com van les coses, els cantautors hauran de baixar altre cop a les trinxeres. Estaran a punt, com sempre. ♦♦

L'APARADOR

ÈLIA MURGOU

FICCIÓ

La muerte de...
SIMON LEYS
Acantilado

La notícia de la mort de Napoleó corre per tot Europa. Però a *La muerte de Napoleón* qui ha mort és l'home impostor que el substituïa a la presó. L'emperador intenta tornar a França per recuperar el tron fent-se passar per una altra persona. Qui és ell ara que tothom considera que ha mort?

FICCIÓ

Lucy
JAMAICA KINCAID
Les hores (Trad. Carme Geronès)

La Lucy és una adolescent caribenya que arriba als Estats Units per fer d'au-pair en una família de classe mitjana. Tot sembla anar bé, però la cruesa del seu passat fa que vegi que res és perfecte en aquella família. *Lucy*, publicada el 1990, és un clàssic del feminisme i el postcolonialisme.

INFANTIL

Un conte propi
DIVERSOS AUTORS
TakaTuka

Mirabilia i Monestrio posen el text, mentre que Cuesta posa les il·lustracions als cinc contes que aplega el llibre. Es basen en les vides de dones reals, que han lluitat en diferents èpoques i regions del món perquè sigui un lloc millor. Un llibre pensat per acostar aquests personatges als més menuts.